

Worden als een kind... Drie jaar met Jezus bevat 12 bijbelstudies over gedeeltes uit het Evangelie naar Matteüs. De studies vormen een kennismaking met het leven en de leer van Jezus Christus. Ze beslaan de periode van de doop van Jezus tot de laatste reis naar Jeruzalem.

Worden als een kind...

Drie jaar met Jezus

Gemeente Bijbel Studie (GBS)

Voor bijbelstudiegroepen en huiskringen

Uitgave: Unie van Baptisten Gemeenten

ISSN: 1568-1866

Vormgeving: AndromedaDesign, Drachten

Druk: BGC, Leeuwarden

© Overname van artikelen alleen na schriftelijke toestemming van de Stuurgroep GBS.

**Gemeente
Bijbel Studie**

Inhoud

Voorwoord	1
1 De doop van Jezus (Matteüs 3:13-17)	2
2 De verzoeking in de woestijn (Matteüs 4:1-11)	4
3 Het eerste optreden in Kafarnaüm (Matteüs 4:12-17)	6
4 Jezus roept mensen om met Hem mee te gaan (Matteüs 4:18-22 en 9:9-13)	8
5 Jezus geneest (Matteüs 4:23-25 en 9:18-26)	10
6 De storm op het meer (Matteüs 8:23-27)	12
7 Veel oogst, weinig arbeiders (Matteüs 9:35-38)	14
8 Van discipel tot apostel (Matteüs 10:1-25)	16
9 Het doel van de gelijkenissen (Matteüs 13:10-17)	18
10 Jezus loopt over het water (Matteüs 14:22-33)	20
11 De verheerlijking op de berg (Matteüs 17:1-13)	22
12 Niet heersen, maar dienen (Matteüs 20:17-28)	24
Aantekeningen	26

Schrijvers
dhr. K. Baas
ds. G. Fokkert
ds. C. Helderop
dhr. J. Horjus
drs. Y. Horjus
ds. T. van der Leer
dhr. S. Prost
ds. W.J. de Zwart

Eindredactie
mevr. drs. J. de Zwart-Schmaal

Ontwerp omslag, opmaak
P.W. Altena, Richard W. Schaap
AndromedaDesign, Drachten

Correspondentie over het GBS-materiaal kunt u zenden aan de secretaris van de Stuurgroep GBS:
dhr. S. Louwes
Weideweg 180
7556 AG Hengelo (Ov)

Er verschijnen 3 GBS Bijbelstudieboekjes per jaar.

Prijs per boekje: € 3,50.

Boekjes zijn te bestellen bij de administratie:
Dienstencentrum Unie van Baptisten Gemeenten (Adm. GBS)
Biltseweg 10
3735 MC Bosch en Duin
tel. 030 - 2255660

Stuurgroep GBS
dhr. K. Baas
dhr. J. Bos
ds. J.H. Hofman (voorzitter)
dhr. S. Louwes (secr.)
ds. Th.A.R. de Zwart

Redactie GBS
mevr. M.J. Oegema-Tolsma (secr.)
ds. J.M. Zijlstra
ds. Th.A.R. de Zwart (voorzitter)
mevr. drs. J. de Zwart-Schmaal

Worden als een kind... **Drie jaar met Jezus**

Eén van de mooiste beelden die in de Bijbel wordt gebruikt voor gelovigen vind ik persoonlijk die van een kind. We moeten worden als een kind. Als een kind met een groot geloof, die niet meteen wonderen in twijfel trekt. Als een kind met veel vertrouwen, dat van grote hoogte zonder angst naar beneden springt, omdat pappa daar met uitgestrekte armen staat.

Worden als een kind... Niet gemakkelijk voor ons onafhankelijke, volwassen mensen. Een kind is immers afhankelijk, moet veel leren en goed luisteren. Gehoorzamen zelfs. Worden als een kind... Kinderen leren door wat ze zien en horen. Zo leerden de leerlingen van Jezus Christus ook. Jezus deelde zijn leven met hen. De leerlingen zagen met eigen ogen hoe zijn leven en leer onlosmakelijk met elkaar verbonden waren.

Worden als een kind... dat mogen we bij het bestuderen van dit bijbelstudieboekje. De studies in dit boekje zijn een kennismaking met de leer en vooral het leven van Jezus Christus. Wij mogen als het ware mee kijken naar wie Jezus is en wat Hij doet en zegt. Twaalf lessen over gedeelten uit het Evangelie naar Matteüs nemen ons mee langs belangrijke gebeurtenissen in het leven van Jezus. Ze beslaan een periode van zo'n drie jaar: van de doop van Jezus tot de laatste reis naar Jeruzalem.

Wij hopen dat dit boekje zal inspireren om Jezus Christus te volgen. Om te worden als een kind en in vertrouwen, gehoorzaamheid en met Hem als voorbeeld door het leven te gaan.

Stuurgroep en Redactie GBS

HOOFDSTUK

1

Heb je voor de doop een bijzonder gevoel nodig?

LEZING: MATTEÛS 3:13-17
De doop van Jezus

Er zijn mensen die vreselijk tobben met vragen rond de doop.

Ze weten niet wanneer ze eraan toe zijn zich te laten dopen. Soms wachten ze op een bepaald gevoel.

Pas als ze voelen dat ze zich moeten laten dopen, gaan ze het doen. Maar dan kun je lang wachten. God geeft niet altijd dat gevoel. Soms is het gewoon een kwestie van doen. Omdat God het van je vraagt!

UITLEG

● *Vers 13 en 14:* Johannes de Doper beleeft in de woestijn van Judea een moeilijk dagje. Eerst heeft hij de Farizeeën en Sadduceeën van de doop afgehouden met niet mis te verstane bewoordingen (vers 7). Nu moet Johannes opnieuw iemand afwijzen, waarover hij in grote verlegenheid wordt gebracht. Want het is niemand minder dan Jezus die naar hem is

toegekomen om zich te laten dopen. Volgens Johannes kan dit helemaal niet. Hij Jezus dopen? Dat is de omgekeerde wereld! Hij is de heraut van de Koning. En nu moet hij deze Koning dopen? Daar komt nog bij: welke zonden wil Jezus dan belijden? Voor welke schuld wil Hij dan vergeving ontvangen? Jezus is toch de Rechtvaardige Gods? Niemand heeft geleefd zoals Hij! Al deze vragen brengen Johannes de Doper in verwarring.

● *Vers 15:* Jezus kan zich Johannes' verlegenheid best voorstellen, maar wuift alle bezwaren weg. 'Laat Mij nu maar begaan', zegt Hij. Deze doop heeft voor Mij betekenis, lijkt de Heer te willen zeggen: 'want aldus betaamt het ons alle gerechtigheid te vervullen'. Met het woord 'gerechtigheid' geeft Jezus aan dat Hij het als zijn taak ziet om aan de eisen van God te voldoen. In *Groot Nieuws* wordt het zo vertaald: 'we moeten alles doen wat God van ons wil'. Dit is het levensmotto van Jezus, hiervoor is de Zoon van God in de wereld gekomen. Om met zijn leven ons leven te delen. Daarom staat Jezus nu in de Jordaan. Hij wil aan de kant van de zondaren staan!

● *Vers 16 en 17:* De doopdienst van Jezus is tevens een intrededienst. Met als intredetekst: 'Laat Mij thans geworden...' Deze tekst reikt verder dan de vraag om gedoopt te mogen worden. Het brengt de zending van Jezus in deze wereld onder woorden. De Heer legt daarmee zijn kaarten op tafel. Dit is zijn levensprogramma! Hij neemt zijn taak op zich. Daarom is dit een uiterst belangrijk moment in het

informatie

De doop van Johannes sprak duidelijke taal. Wie zich daaraan onderwierp, erkende dat hij voor God in de schuld stond. Dat doet Jezus nu ook. Vrijwillig stelt Hij zich onder het oordeel van God. Hij laat zich behandelen als een zondaar die vergeving van zijn schuld nodig heeft. Wie hier goed kijkt, ziet in de rimpeling van het doopwater het teken van het kruis. Met deze eerste daad in het openbaar wijst Jezus vooruit naar zijn laatste daad: zijn dood. Hij kiest uit vrije wil de kant van de zondaren. Hij staat niet boven hen, niet tegenover hen, maar náást hen! Het mysterie van Jezus die onze schuld op zich neemt, wordt hier zichtbaar. Wie gaat hier niet zingen: 'Wat een vriend is onze Jezus, die in onze plaats wil staan...!'

leven van Jezus. Dat is in de hemel begrepen. God heeft het belangrijke van dit moment gezien en gaat Jezus zegenen en bemoedigen. Ja, God treedt zelf op als de Bevestiger bij de intrededienst van zijn Zoon. God legt zijn Zoon als het ware de handen op door de Geest als een duif op Hem te laten neerkomen. En door de stem uit de hemel wordt Jezus in zijn dienst-

werk bevestigd: 'Deze is mijn Zoon, de geliefde, in wie Ik mijn welbehagen heb.'

SAMENVATTING

Als Jezus het water van de Jordaan indaalt, is dat met dezelfde intentie waarmee Hij later aan het kruis zal gaan: om solidair te zijn met alle zondaren. Hij kiest daarin de weg van God, in gehoorzaamheid en vertrouwen, om de wil van zijn hemelse Vader te volbrengen.

GESPREKSVRAGEN

1. Waarom ondergaat Jezus de doop van Johannes, terwijl Hij als mens zonder zonde dat niet nodig had? (zie ook 2 Korintiërs 5:21)
2. Kunt u in het leven van de Here Jezus momenten aanwijzen waarbij het Hem er telkens weer om ging om 'de wil van God te doen'?
3. Waarom willen wij vaak voor de stap tot de doop een bijzonder gevoel hebben? Gaat het er niet veel meer om dat wij gehoorzaam zijn aan Gods wil? 'Aldus betaamt het ons...?' Wij moeten niet wachten op een gevoel, maar horen en doen! Wat vindt u van deze uitspraak?

Archief De Christen

2

De hakken in het zand zetten

LEZING: MATTEÛS 4:1-11
De verzoeking in de woestijn

Verlekkerd stond hij in de computerwinkel naar de nieuwste printers te kijken. Wat waren ze mooi en snel. En ook nog in de aanbieding. Hij had wel een printer, maar toch. Hij dacht aan zijn studiebeurs, waarvan hij onlangs de bijschrijving had ontvangen. Het aanbod was wel verleidelijk. Maar, dat dure studieboek, dat moest er eigenlijk ook nog komen. Hij voelde de tweestrijd.

UITLEG

● *Vers 1:* Er is een verband tussen de verzoeking en het uitroepen van het Zoonschap van Jezus na de doop. De zekerheid van het ontvangen van Gods Geest, die leidt en gaven geeft. Zo leidt Gods Geest Jezus nu naar de woestijn. Deze verzoeking is het eerste grote treffen tussen de Messias en de tegenstander. Jezus, maar ook de duivel, wist dat Hij

in de wereld gekomen was om de werken van de duivel te verbreken.

● *Vers 2:* Jezus vast veertig dagen en nachten. Wij lezen niet wat Jezus al die tijd gedaan heeft, maar aannemelijk is dat Hij zich zo heeft voorbereid op het werk dat Hem wacht. Het vasten gebeurt om deze voorbereiding niet te onderbreken. Dit doet ons denken aan Mozes: hij schreef de Woorden van God op en onderbrak dit niet voor eten of drinken.

● *Vers 3-4:* Aan het eind van de veertig dagen wordt de honger gevoeld. Juist dan begint de strijd. Op dat moment van (lichamelijke) zwakte. Op zeer realistische wijze presenteert de duivel zijn voorstellen aan Jezus. Hoe moeten wij ons dat voorstellen? Hoe is het mogelijk dat Jezus in kort tijdsbestek van het tempeldak naar een zeer hoge berg wordt gevoerd? Moeten we hier denken aan een fysiek rondtrekken van Jezus en de duivel, of komt de duivel in een visioen tot Jezus? De duivel is een geest (Efeziërs 6:12 en 2 Thessalonicenzen 2:9) en de Bijbel noemt voorbeelden van visioenen die een werkelijkheid weergeven (Handelingen 7:55). Hoe dan ook, de Heer onderwerpt zich vrijwillig aan de verzoeking slechts zolang Hij wil.

De eerste verzoeking dient om de Heer te verleiden zijn macht te gebruiken. Uit het woord 'indien' blijkt dat de duivel erkent dat de Heer Gods Zoon is. Het klinkt spottend. Als dat zo is, waarom dan van deze stenen geen broden gemaakt? Maar de Heer maakt geen gebruik van zijn almacht, want daarmee zou Hij zijn roeping ontrouw geworden zijn. Jezus ant-

informatie

Satan: tegenstander of lasteraar. Grieks: diabolos, dat ons woord duivel is. In Psalm 109:6 wordt de aanklager bij de rechter zo genoemd (in het Hebreeuws). Deze functie heeft ook één van de 'zonen van God' die Job belastert. De duivel is ook de verleider, de bedrieger, de moordenaar en de leugenaar. Hij heeft grote macht en is vorst over een rijk van duisternis (Marcus 3:24/Handelingen 26:18).

woordt vanuit Deuteronomium 8:3. De strekking daarvan is dat God bij machte is een mens te laten leven buiten het gangbare levensmiddel brood. Het woord dat van God uitgaat, is scheppend. Hij roept dingen die er niet zijn alsof zij er wel waren. En wanneer Jezus moet hongeren, wil Hij zien op God, die niet gebonden is aan brood om Hem in leven te houden.

● *Vers 5-7:* In tegenstelling tot de eerste verzoeking waarbij de duivel probeert Jezus aan Gods almacht en nabijheid te laten twifelen, probeert hij Jezus nu over te halen juist Gods grootheid te laten zien. Het lijkt alsof de duivel door het eerste antwoord overtuigd is van Gods grootheid: laat God dat dan nu maar bewijzen aan zijn Zoon. Daarbij laat de duivel niet na Gods Woord te verdraaien (Psalm 91:11,12). Jezus' antwoord komt eveneens uit de Schrift. Niet om het eerste te ontcrachten, maar juist om het misbruik daarvan aan de kaak te stellen.

● *Vers 8-11:* Nu laat de duivel zijn masker vallen. Hij biedt Jezus al de koninkrijken op de aarde aan. De prijs daarvoor is dat Hij de knieën buigt voor de duivel; hem erkent als zijn heer. De duivel doet dit in de veronderstelling dat hij de macht heeft over de aarde. Jezus ontkent dit niet. De

verzoeking ging dan ook ten diepste niet om het verwerven van Jezus' heerschappij over de aarde, maar over de wijze waarop dit verkregen zou worden. In plaats van een weg van lijden en sterven aan het kruis, zou één knieval voldoende zijn. Opnieuw gaat het hier om de verleiding ongehoorzaam te zijn aan God. De Heer noemt de duivel bij zijn naam en stuurt hem weg. Hier zien wij de macht van Jezus over de duivel tot uiting komen. Waarbij de Heer zich opnieuw beroept op de Schrift om de duivel te weerstaan.

SAMENVATTING

Na een voorbereidingsperiode van veertig dagen in de woestijn wordt Jezus geconfronteerd met het lijden en de strijd die Hem te wachten staat om de werken van de duisternis, de duivel, te verbreken. In volkomen afhankelijk van zijn Vader wil Jezus aan die roeping gehoorzaam blijven.

GESPREKSVRAGEN

1. Staat een gelovige aan meer verleidingen bloot dan een niet-gelovige? Waarom wel/niet?
2. In Lucas 11:4 leert de Heer ons te bidden 'en leid ons niet in verzoeking'. Wat zou daarmee bedoeld worden?
3. Hoe biedt u weerstand aan de verlokkingen die op uw weg komen?

3

Zoek de Zon op!

LEZING: MATTEÛS 4:12-17
Het eerste optreden in Kafarnaüm

De spanning in de vergaderzaal was te snijden. Voor de 26 medewerkers was het uur van de waarheid aangebroken. Al maandenlang verkeerden zij in onzekerheid over het voortbestaan van hun bedrijf. Het voelde alsof donkere wolken zich boven hun leven hadden samengepakt. Stel dat zij ontslag kregen, hoe moest dat dan met de hypotheek, de studiekosten, al die sociale contacten op het werk die ook zouden wegvallen. Zorgen en nog eens zorgen, een donkere periode was het.

De directeur nam het woord. De spanning was voelbaar... Toen het verlossende woord: er waren nieuwe investeerders gevonden en het voortbestaan verzekerd. Het was alsof de zon doorbrak dwars door het zwarte wolkendek heen.

UITLEG

● *Vers 12:* Het is niet aannemelijk dat Jezus na zijn doop en de verzoeking gelijk naar Galilea is gegaan. Vanuit Johannes 4:1,2 kan gezegd worden dat Jezus en Johannes bij elkaar in Judea hebben gewerkt. Dan komt het moment dat Jezus hoorde dat Johannes was overgeleverd. Aan wie wordt niet gezegd. Blijkbaar gaat Matteüs ervan uit dat dit feit bekend is (zie ook 11:2 en 14:3). Toch betreft dit een essentiële opmerking. Het wordt aangegeven als hét moment dat Jezus teruggaat naar Galilea. De gevangenneming van Johannes is voor Jezus het sein dat zijn openbare werk kan beginnen. Johannes, de Wegbereider, had zijn werk voltooid. Dat Jezus zich *terugtrok* zal ook vanuit veiligheidsoogpunt zijn geweest. Niet zozeer voor Herodes Antipas, die Johannes had vastgezet, en tot wiens gebied Galilea behoorde (het noorden), maar meer vanwege de Joodse instanties die in het centrum van het land nadrukkelijk aanwezig waren.

● *Vers 13:* Jezus blijft niet in Nazareth. Hoewel de mensen daar Jezus later vijandig benaderden (Lucas 4:28), is dit nu niet de reden van zijn vertrek. Waarschijnlijk is de gunstige ligging van Kafarnaüm aan de zee een goede uitvalsplaats voor Jezus' werkzaamheden. Met de zee wordt de zee van Tiberias bedoeld. Kafarnaüm was een belangrijke en drukke havenplaats. Vanuit hier kan Jezus gemakkelijk de voornaamste plaatsen in Galilea en het Overjordaanse bereiken. De aanhaling uit Jesaja geeft specifiek aan in welke streek Kafarnaüm ligt.

informatie

Galilea (Hebreeuws 'Galil'): kring/district, landstreek, in het noorden van Israël. Het is gelegen ten noorden van de vlakte van Jizreël tot aan de rivier de Litani, met als oostgrens het Jordaandal. In Jesaja 8:23 'landstreek van de volken of heidenen' genoemd. Galilea was het gebied van Issakar, Naftali, Zebulon en Aser, maar er ontstond na de Assyrische overwinning een mengbevolking (2 Koningen 15:29; 17:24).

● *Vers 14-16:* Uitgaande van het geciteerde boek Jesaja (8:23 en 9:1) lijkt het alsof Jezus de profetie bewust in vervulling laat gaan door in Kafarnaüm te gaan wonen. Hij kende immers de Schrift. Maar het gaat veel dieper. De profetie gaat over het Licht dat de duisternis onder de mensen zal laten verdwijnen. Niet voor niets gaat het juist om deze landstreek. Zebulon en Naftali behoren tot een gebied waar van oudsher veel invallen werden gedaan door vijandige landen zoals Syrië en Assyrië.

Bovendien is dit deel van Israël op een enorme manier blootgesteld aan het heidendom met zijn goddeloze zeden en gebruiken. Het 'Galilea der heidenen' spreekt, wat dat betreft, voor zich.

Het 'zitten in duisternis' is het beeld van diepe en langdurige ellende en geen uitzicht hebben op verandering. Eigenlijk is dit het beeld van de gehele mensheid waarvoor Jezus in de wereld kwam (zie ook Titus 2:11).

● *Vers 17:* Aansluitend op wat Johannes had verkondigd, begint Jezus zijn prediking dat het Koninkrijk der hemelen nabijgekomen was (Matteüs 3:2). Daarmee wijst Jezus op de toekomst, want het einde van de wereld, hoewel heel dichtbij, was nog niet gekomen. Er is nog een tijd

van genade, voor bekering tot de levende God. Deze boodschap geeft Jezus ook mee aan zijn discipelen in Matteüs 10:7. Daarbij wordt ook zichtbaar dat dit Koninkrijk gepaard gaat met tekenen en wonderen.

SAMENVATTING

Johannes verdwijnt min of meer uit beeld. Dit is het moment voor Jezus Zijn openbare werk te beginnen. Jezus trekt niet zomaar naar het gebied van Zebulon en Naftali, gebieden waar de (geestelijke) duisternis heerste. Zo wordt nog eens het karakter van Jezus' werk benadrukt: Hij is het grote Licht dat de duisternis verjaagt, de Zon der gerechtigheid die vreugde en genezing brengt (Maleachi 4:2).

GESPREKSVRAGEN

1. Waarom heeft Jezus zich in navolging van Johannes specifiek op Israël gericht en niet gelijk tot alle 'volken'?
2. Iedereen ervaart in zijn leven donkere momenten. Kunt u aangeven hoe en op welke wijze het licht weer doorbrak?
3. De Here Jezus is de hoop der wereld en de plaatselijke gemeenten zijn het kanaal waardoor Hij werkt. In hoeverre is uw gemeente een licht in de omgeving waar zij staat? Waarom wel/niet? Hoe kan zij dat licht verspreiden?

4

Volg Mij!

LEZING: MATTEÛS 4:18-22 en 9:9-13
Jezus roept mensen om met Hem mee te gaan

Volg Mij! Een onbekende roept het je toe. Ja, kom nou. Ik zou toch wel gek zijn. Laat hij eerst maar eens laten zien wie hij is en wat hij wil... en wat ik er beter van word. Nee... of... Er is iets met die man in zijn blik, in zijn houding. Hij doet mij iets... Nee... of... ja?!... en dan gaandeweg zien wie hij is.

UITLEG

● *Matteüs 4:18-20*: Jezus loopt langs het meer van Galilea. Daar ziet hij twee mannen. Ze staan in het water met een werpnet te vissen. Het zijn beroepsvissers, twee broers: Simon en Andreas. Van Simon wordt zijn bijnaam nog vermeld: Petrus, de Rots. Zoals we in Johannes 1:43 kunnen lezen is het de bijnaam die Jezus hem bij deze eerste ontmoeting geeft. In dit gedeelte wordt deze naam alleen maar vermeld om verwarring met een andere Simon te voorkomen, namelijk Simon de

Zeloot. Gaat het de schrijver er misschien om te benadrukken dat Simon Petrus de eerste en daarmee de belangrijkste discipel van de Here Jezus is?

Deze twee broers roept Jezus op om Hem te volgen. Zonder aarzelen reageren ze: ze leggen de netten neer en volgen Jezus. Zouden ze de draagwijdte van wat Jezus tegen hen zegt, begrepen hebben? 'Vissers van mensen' zullen zij worden. Hoe dan ook: ze gaan achter Jezus aan. Let vooral op het woord 'terstond'.

● *Vers 21-22*: Als Jezus verder langs het meer loopt, komt hij opnieuw twee broers tegen. Ook zij zijn vissers van beroep. Ze maken de netten op de vissersboot van hun vader in orde. Er moet de komende nacht weer op het meer gevist worden! Ook deze Jakobus en Johannes roept Jezus en ook zij reageren spontaan: ze laten schip en vader achter en volgen Jezus. Ook hier het woord 'terstond'.

● *Matteüs 9:9*: Enige tijd later (een paar weken?) komt Jezus langs een tolhuis. De tollenaar, Matteüs genaamd – de schrijver van ons bijbelboek – is aan het werk. Namens de Romeinse bezetters int hij de belasting en strijkt ook zelf daarvan zijn portie op. Door iedere 'fatsoenlijke' Jood gehaat en op een afstand gehouden. Maar Jezus roept hem. En net als de vissers volgt ook deze tollenaar Jezus.

● *Vers 10-13*: Matteüs houdt voor zijn vrienden een (afscheids-) diner. Zijn vrienden... dat zijn zijn nieuwe vrienden, Jezus en de zijnen en zijn oude vrienden, collega-tollenaars en 'zondaren'. Zondaren

informatie

Volgen: In de Bijbel, maar ook in andere geschriften uit de oudheid, kom je het verschijnsel tegen dat een leraar een groep volgelingen om zich heen verzamelt. Meestal komen die volgelingen vanzelf op de 'meester' af. Zijn boodschap of zijn persoonlijkheid spreken aan. Ze blijven wat 'napraten' na het openbare optreden van de leraar, 'sponsors' hem door in zijn levenshouding te voorzien en worden geleidelijk aan een deel van de 'harde kern'. Daarnaast komt het voor dat de leraar zelf iemand uitnodigt om bij hem te blijven. Kennelijk 'ziet hij wat' in de betreffende kandidaat-volgeling. En zo iemand staat dan voor de keus: ingaan op de uitnodiging of je eigen weg verdergaan. In het oude Griekenland waren het de filosofen die zulke groepen om zich heen verzamelden, denk bijvoorbeeld aan Plato en Socrates. In Israël waren het de rabbi's – de bijbelgeleerden – die volgelingen om zich heen verzamelden. Maar ook Johannes de Doper heeft op dezelfde wijze een aantal leerlingen om zich heen (zie Matteüs 3:1-12).

zijn de uitgestotenen uit de samenleving: prostituees, verslaafden en misdadigers. Alleen met zulk volk kon Matteüs omgaan. Jezus is bij het diner aanwezig: een teken van acceptatie van zijn tafelgenoten. Dan blijkt het diner niet onopgemerkt voorbij te gaan aan de samenleving. Op een afstandje staan ze te kijken en te praten: de gegoede burgerij, waaronder de geestelijke top van de stad, de Farizeeën. Ze klagen ach en wee. Oh, Jezus eet ook mee, foei toch. Ze roepen de discipelen van Jezus erbij: Waarom eet Jezus mee? Jezus hoort hen en geeft zelf het antwoord dat in drie delen uiteenvalt:

- Een dokter is er voor de zieken; een prachtig beeld. Jezus is als een dokter, Hij komt op bezoek bij de (moreel) zieken.
- Barmhartigheid wil Ik en geen offers: een tekst uit Hosea 6:6. De Here God heeft meer belang bij een veranderde, liefdevolle levenshouding van zijn kinderen, dan aan een – plichtmatig – vervullen van godsdienstige rituelen.

– Ik ben gekomen om zondaren te roepen. Jezus geeft hier in een korte zin zijn levensprogramma weer. Hij komt voor hen die 'onder de maat leven'.

SAMENVATTING

Jezus roept en mensen volgen Hem spontaan. En zij ontdekken gaandeweg voor wie zij gekozen hebben: voor een liefdevolle, barmhartige afgezant van God, die op zoek is naar gebroken en zondige mensen om hen gezond te maken.

GESPREEKSVRAGEN

1. De woorden van Jezus 'Volg Mij' klinken ook nu nog. Hoe reageren wij op die woorden?
2. Terstond: een opvallend woordje uit het gedeelte van Matteüs 4. In hoeverre is het nog te gebruiken in onze tijd als het gaat om het gaan volgen van de Here Jezus?
3. Mensen aan de zelfkant van de samenleving. Jezus at met hen, zocht hen op. Hoe volgen wij de Heer daarin?

5

Versteld staan

LEZING: MATTEÛS 4:23-25
en 9:18-26
Jezus geneest

Ga maar mee. In geloof en met grote verwachtingen. Het zal een avontuur worden zonder weerga. Geldt dat alleen voor vroeger? Verhalen kunnen mooi zijn, kunnen inspireren, maar geldt dat ook voor vandaag? Zou Jezus nog steeds dezelfde persoon zijn en hetzelfde kunnen doen?

UITLEG

● *Matteüs 4:23-25*: Na het roepen van de discipelen uit hun dagelijkse bezigheden - waarbij de leerlingen van Jezus prompt hun arbeid lieten liggen - zet Hijzelf zijn werkzaamheden voort in het binnenland van Galilea. Trad Johannes de Doper op als boeteprediker en bereidde hij Jezus' komst voor, van Jezus lezen we dat Hij het evangelie van het Koninkrijk verkondigt (vers 17). Zijn boodschap getuigt van bevrijdende kracht: niet alleen gezin-

gen vinden plaats, zelfs de macht van de duivel wordt zichtbaar onttroond. Op het terrein van de geest (bezetenheid) en dat van het lichaam (ziekten). Een onmiskenbare voorproef van het dóórbreken van het hemelse koninkrijk.

● *Matteüs 9:18-19*: Vervolgens worden Jezus' werkzaamheden nog meer concreet. Jaïrus (Markus 5:22), een hooggeplaatste die de leiding had in de Joodse eredienst, stelde ook hoge verwachtingen aan de kracht van Jezus. Daarom gaat Jezus ook met deze man mee.

● *Vers 20-22*: Tja, en dan komt die vrouw er tussen. Wat een leed! Angstvallig verborgen leed. Want ook andere geloofsgenoten zouden door haar onrein kunnen worden (Leviticus 15 vanaf vers 25). Dit betekent voor haar: afstand houden tot anderen, eenzaamheid. Gevolg: een niet te vermijden gevoel van minderwaardigheid. De vrouw vraagt geen handoplegging. Heel nederig en zonder de aandacht te trekken, raakt zij (van achteren!) Jezus' kleed aan. Alles in en aan Hem is toch heilig! En dan: het geschonken vertrouwen in de Heer én zijn bevrijdende antwoord leiden tot genezing.

● *Vers 23-26*: Het rouwgebruik in Jaïrus' huis is inmiddels in volle gang. Slaapt het meisje? Ja, in Jezus' ogen wel. De dood is bij dit meisje, hier in dit huis en op dit moment niet definitief. Al wordt daar lacherig over gedaan. Dan past daar toch ook geen rouwbeklag. Dus moeten alle anderen het huis uit. Achter gesloten deuren bevindt Jezus zich dan. In het bijzijn

informatie

Heiden: Jezus' werkterrein is het gebied Galilea en de aangrenzende gebieden waar heidenen wonen. De schrijver kan gedacht hebben (Jesaja 9:1) aan het volk dat in donkerheid wandelt. Al wat niet Joods was, werd heiden genoemd. In ons spraakgebruik wordt dit begrip toegepast op een niet-jood, een niet-christen of ongelovige, maar ook op een aanhanger van het veelgodendom. *Onderwijs*: Als er in de tekst sprake is van het leren van Jezus, dan betreft het onderwijzing in de inhoud van zijn boodschap, het evangelie. En daarbij maakt Hij in het bijzonder gebruik van de samenkomsten in de synagoge. *De kwast van zijn kleed*: Hiermee wordt bedoeld één van de vier met blauw-purperen draden omwonden wollen kwasten die iedere Israëliet volgens Numeri 15:38 aan de vier slippen van zijn overkleed moest dragen en die dienden om hem steeds te herinneren aan de wet des Heren.

van de vader en de moeder van het meisje en drie van zijn discipelen (Lukas 9:51). Als Hij dan de hand van het meisje vastpakt, vallen alle menselijke pogingen in het niet bij dit wonder van het teruggeven leven. Want met koninklijke majesteit gebiedt Jezus de dood zijn buit terug te geven.

SAMENVATTING

Zo gaat Jezus eerst alleen en na de roeping van de leerlingen samen met hen op pad. Gods werk moet worden uitgevoerd. Eerst in de streek waar de Zoon van God zelf is opgegroeid. Dus onder eigen volksgenoten. Maar dan ook aan die mensen die vreemd

zijn aan de beloften van God en niet van de vaders en de profeten weten. De wereld zal de blijde boodschap horen en verbaasd worden over de krachtige werking van Gods Geest op verschillende terreinen. Als dat dan ook maar leidt tot in vol vertrouwen zich overgeven aan Gods leiding.

GESPREKSVRAGEN

1. In vers 24 worden bezetenen, maanzieken en verlamden genoemd. Heeft het een bedoeling dat bezetenen het eerst genoemd worden?
2. Waarom hecht Jaïrus zoveel waarde aan Jezus' genezende handen? Op welke manieren kunnen Jezus' volgelingen ook met hun handen tot zegen zijn? Wat is het verschil met magie? (lees 2 Koninkgen 5:11)
3. Denk er met elkaar eens over na waarom Jezus bezetenen de handen nooit heeft opgelegd.
4. Stel dat u, als één van zijn discipelen, dit in werkelijkheid zou meemaken. Wat zou dit voor onze houding tot Jezus en zijn Koninkrijk kunnen betekenen?

Archief De Christen

6

Mega-probleem

LEZING: MATTEÛS 8:23-27
De storm op het meer

Plotseling word je overvallen door ruzie in de familie, machtsstrijd in de gemeente, tegenslag in je eigen leven. Ze komen zo maar uit de lucht vallen. Waar komt het vandaan? Wat kun je er zelf aan doen? Waar krijgt Jezus een plaats in het geheel?

UITLEG

● *Vers 23:* Dit vers begint op de avond. Na een lange dag van genezingen en gesprekken wil Jezus met een boot naar de overkant van het meer (Matteüs 8:18). Uiteindelijk vertrekt Jezus met zijn naaste volgelingen. Uit de parallelle tekst in Markus (4:36) blijkt dat er meerdere boten met hen zijn mee gevaren.

● *Vers 24:* Tijdens de overtocht overvalt hen totaal onverwacht een geweldige storm met enorme golven. In de Griekse grondtekst staat: 'seismos mega', het-

geen schok of aardbeving betekent. De storm is zo hevig dat het een aardbeving op zee lijkt; een soort vloedgolven. 'Mega' geeft aan: ontzettend groot, mega-heftig, mega-hoog. De hoge golven slaan over het dek van het schip. Maar ondanks dit grote natuurgeweld slaapt Jezus rustig verder. Hier zien we zijn mens-zijn: Hij is moe en uitgeput na een vermoeide dag en heeft behoefte aan slaap. En tegelijkertijd zien we ook zijn Godheid: Hij heeft de innerlijke rust om zelfs in zulk natuurgeweld rustig te blijven slapen.

● *Vers 25:* Terwijl Jezus rustig slaapt, zijn de leerlingen druk bezig om letterlijk en figuurlijk het hoofd boven water te houden. Ze kennen het meer van Galilea met zijn grillen. Ze maken Jezus dus niet bij het eerste onraad wakker. Maar dit keer is het wel heel heftig: de boot loopt vol, er is geen scheppen meer aan. Totale angst slaat toe, ze zullen zinken én verdrinken. Ten einde raad maken ze Jezus wakker: Here, help, wij vergaan! Ze maken Jezus niet wakker om te voorkomen dat Hij slapende zal wegzinken. Ze verwachten iets van Jezus. Op de één of andere manier moet Hij hulp of redding bieden.

● *Vers 26:* Je zou verwachten dat Jezus meteen in de benen springt en redding biedt. Jezus treedt ook wel onmiddellijk handelend op, maar eerst naar de leerlingen zelf toe. Kennelijk vindt Hij dat belangrijker. Hij wijst hen terecht, omdat ze zich totaal door angst laten overmeesteren. Hij noemt ze 'kleingelovig'. Ondanks de nabijheid van Jezus hebben zij op het kritieke moment te weinig

informatie

Het meer van Galilea is 22 km. lang en 12 km. breed. Het ligt 208 meter onder de zeespiegel. Het is een bekken omringd door bergachtig gebied. Door deze ligging is het meer gevoelig voor plotselinge, turbulente stormen. Koude luchtstromen vanaf de Middellandse Zee worden langs de berghellingen in het meerbekken gezogen en komen in botsing met de hete lucht boven het meer.

Kleingelovigen: De Griekse grondtekst gebruikt hier een woord dat de betekenis heeft van 'laf'. Dit woord wordt alleen door Jezus zelf gebruikt en komt maar zes keer in het Nieuwe Testament voor (Matteüs 6:30, 8:26, 14:31, 16:8, 17:20, Lucas 12:28). Opvallend is dat Jezus het telkens gebruikt in terechtwijzingen van zijn leerlingen, en niet in verband brengt met niet-gelovigen.

geloof en vertrouwen. Pas na deze terechtwijzing staat Jezus op en bestraft Hij de wind en de zee. Hij spreekt tegen hen op gebiedende toon, alsof het een levend wezen betreft. Het gevolg is een grote stilte (galèlè mega(lè) in het Grieks) en een spiegelgladde zee.

● *Vers 27:* Iedereen is verwonderd; de leerlingen, de ooggetuigen in de meegevoeren boten, en ook de hoorders aan wie Matteüs dit verhaal later vertelt. Elke keer is de reactie: 'Wat is dit toch voor man?' De verwondering uit zich in een 'diep onder de indruk zijn' en tegelijkertijd ook in een soort van 'angstig ontzag hebben voor'. De persoon en het werk van Jezus stijgen steeds weer uit boven de gedachten en verwachtingen van mensen.

We kunnen dit verhaal afdoen met dat Jezus (giga-)sterker is dan het (mega-)natuurgeweld. Maar hier speelt ook iets anders een rol. In de Joodse opvatting ziet men de zee/het meer als een gebied waar demonische machten huizen. Zij zijn het die de grote 'seismos' hebben ontketend. Zij worden door Jezus bestraft. Zij trekken

zich terug en het meer wordt volkomen stil. Mogelijk was het een poging van de demonen om het werk van Jezus' Koninkrijk tegen te houden.

SAMENVATTING

Er voltrekt zich een geweldig gebeuren. Het begint met een overweldigend natuurverschijnsel en het eindigt met een intense rust en stilte. De autoriteit van Jezus is groter en sterker dan welke macht ook. Of het nu natuurgeweld is of een demonische manifestatie. En Hij vraagt (eist) van zijn volgelingen te allen tijde daarop te vertrouwen.

GESPREKSVRAGEN:

1. Hoe reageert u op kritieke situaties?
2. Wat is uw reactie op de volgende stelling: 'In het slapen van Jezus ligt de beproeving van zijn leerlingen.'?
3. Welk verhaal volgt hierna? Is er een link met deze geschiedenis?
4. Er is sprake van geestelijke strijd. Kunt u voorbeelden noemen uit uw eigen leven?
5. Kun je zeggen dat de duivel altijd de veroorzaker is van alle weerstand en moeilijkheden?

7

Bidden is gevaarlijk!

LEZING: MATTEÛS 9:35-38
Veel oogst, weinig arbeiders

Bidden is altijd goed zou je denken. Het behoort tot die dingen, die we nooit teveel kunnen doen. Paulus schrijft zelfs 'Bid zonder ophouden!' (1 Tessalonicenzen 5:12) Maar pas op: bidden kan gevaarlijk zijn. Het is in elk geval nooit vrijblijvend. Voor je het weet, word je ingeschakeld bij de verhooring van je eigen gebed.

UITLEG

● *Vers 35:* Het werk van Jezus wordt getekend als *al(les)*-omvattend: Hij ging *alle* steden en dorpen langs en genas *alle* ziekte en *alle* kwaal. Jezus levert nooit half werk. Hetzelfde komen we tegen aan het slot van het Evangelie: *alle* macht, *al* de volken, *al* wat bevolen is en *al* de dagen (28:18-20). Let ook op de totaalbenadering: onderricht, verkondiging en

genezing. Dit is zijn messiaanse programma, vergelijk ook Matteüs 4:23.

● *Vers 36:* Door zijn bewogen hart ziet Jezus meer dan de buitenkant. Hij ziet de innerlijke nood van de scharen, die beschreven worden als voortgejaagd en afgemat, letterlijk geschonden en veronachtzaamd. De leidslieden van het volk – zowel de politieke als de religieuze – zijn geen herders die het volk weiden. Het volk als een verwaarloosde kudde komen we in het Oude Testament al tegen, zie bijvoorbeeld Numeri 27:17, 1 Koningen 22:17 en Ezechiël 34.

● *Vers 37:* Verrassend is hier het verspringen van het beeld van negatief naar positief, van verwaarloosde kudde naar rijpende oogst. Jezus ziet niet alleen wat ontbreekt, maar Hij ziet ook wat mogelijk is! Hij 'ziet' met ogen van innerlijke ontferming. De stuurloze schapen vormen *tegelijktijd* de oogst die rijpt op het land. Er is echter wel een probleem: er is een groot contrast tussen de oogst die (letterlijk) *veel* is en de arbeiders die *weinig* zijn. Een probleem van toen, een probleem van nu!

● *Vers 38:* Opvallend is dat Jezus de discipelen niet direct inschakelt in de oogst, maar ze oproept tot gebed. Dáár moet het oogstwerk beginnen. Waarom is dat? Dat heeft alles te maken met die bewogenheid, dat geraakte hart. Gebed brengt ons namelijk bij het hart van God en laat ons zien waar zijn hart voor klopt. Zo leren we voelen wat God voelt en zien wat Hij ziet: de ware nood van mensen en wat zij nodig

informatie

Jezus wordt bij het zien van de schare 'met ontferming over hen bewogen'. Hier staat het eigenlijk onvertaalbare woord *esplanchnisthè*. Dit woord drukt een diep van binnen geraakt worden uit. Wat Jezus ziet dat ráákt zijn hart. Het ging Hem door alles heen. Hij was er (misschien wel letterlijk) beroerd van. Dit zeer sterke woord wordt in het Nieuwe Testament dan ook vrijwel uitsluitend op Jezus toegepast of (in enkele gelijkenissen) op zijn Vader, zie Matteüs 18:27 en 20:34, Marcus 9:22 en Lucas 7:13, 10:33, 15:20. Opvallend in dit rijtje is Lucas 10:33, daar is het de barmhartige Samaritaan (!) op wie dit woord van toepassing is. Ook om die reden is in deze Samaritaan vaak een beeld van Jezus zelf gezien als de Grote Barmhartige Samaritaan.

hebben. Je zou kunnen zeggen dat 'gesloten ogen' ons juist de ogen ópenen voor wat nodig is. Wie bidt, raakt betrokken bij wat er leeft in Gods hart. Zo heeft Jezus ons ook leren bidden: het gaat om de Naam, het Rijk en de Wil van de Vader. In dát perspectief staat alle gebed. Bidden is niet God informeren over onze plannen en ons programma, maar het betrokken worden in zijn plannen en zijn programma. Daarom is bidden ook zo gevaarlijk. Want als alle werk Gods uit gebed geboren wordt, is bidden nooit vrijblijvend. In veel gevallen worden mensen ingeschakeld voor de verhooring van hun eigen gebed! We zien dat straks in de volgende les.

SAMENVATTING

Bidden is gevaarlijk, want het brengt ons bij het hart van God, zodat wat daar leeft, ook in ons leven nadrukkelijk aan de orde gaat komen. In dit verband: ook wij krijgen dan hart voor de oogst en worden ingeschakeld bij het binnenhalen ervan. Zoals Jezus zijn missie voltooide en zijn 'programma' volbracht, zo worden ook wij geroepen tot onderricht, verkondiging en genezing, vanuit een (door Hem!) bewogen hart.

GESPREKSVRAGEN

1. Jezus had een 'totaal-programma'. Hoe is dat in onze gemeente? Is er een evenwichtige verdeling tussen onderricht, verkondiging en genezing?
2. Hoe zou het toch komen dat het steeds weer zo is dat er werk (oogst) genoeg is, maar te weinig werkers? Hoe is dat in onze gemeente? En bij onszelf? Wat zouden we er aan kunnen doen?
3. Bidden is binnegaan in het hart van God, en geraakt worden door wat Hem raakt en dat tot uw levensprogramma maken. Praat met elkaar over uw gebedsleven. Herkent u dit? Hoe bidden wij?

Y. Horjus

8

Hoe voorkomen we de spagaat?

LEZING: MATTEÛS 10:1-25
Van discipel tot apostel

Nadat de discipelen gebeden hebben, roept Jezus hen om uit te gaan. Van discipel (= leerling) worden zij apostel (= gezondene). Hun roeping om te prediken bevat tevens kracht tot genezing en zelfs dodenopwekking, afzien van materiële goederen en bereidheid tot vervolging en lijden. Dat zijn dus de tekenen van een apostel, een gezondene. Dit kan ons het gevoel geven van een spagaat: een enorme afstand tussen wat de Bijbel aangeeft en onze levenspraktijk. Wij kennen immers die kracht niet, leven niet sober en worden niet vervolgd. Durven we de uitdaging van dit schriftgedeelte serieus te nemen, ook voor vandaag?

UITLEG

● *Vers 1-4:* De discipelen zijn nog niet uitgebeden of ze worden al geroepen voor de verhooring van hun eigen gebed, namelijk arbeiders te zijn in de oogst. Let erop dat er in vers 1 nog sprake is van ‘discipelen’, maar in vers 2 van ‘apostelen’. Dit is de enige keer dat Matteüs dit woord gebruikt; dat is niet voor niks. Wij worden geroepen als discipel om gezonden te worden als apostel.

Jezus geeft hen macht, dat is de autoriteit van Jezus zelf om zijn werk voort te zetten. Zij ontvangen deze macht vanuit hun geroepen zijn: ‘Gods werk kan niet zonder opdracht worden gedaan, anders wordt het zonder belofte gedaan’ (Bonhoeffer). Vervolgens staat er zo mooi: ‘Dit zijn de namen...’. Bepaald geen lijstje om trots op te zijn. Als zij geen excuus hadden om niet uit te gaan, dan wij ook niet!

● *Vers 5-15:* De opdracht is heel doelgericht: eerst het huis van Israël. Het Evangelie éérs voor de Jood, maar óók voor de Griek (Romeinen 1:16). In vers 8 worden eenvoudig die dingen opgesomd die Jezus ook deed. In Handelingen zien we ze ook stuk voor stuk langskomen en in feite de hele kerkgeschiedenis door, tot op de dag van vandaag. Kernachtig is de zin: ‘Om niet hebt gij het ontvangen, geeft het om niet’. Dit betekent volgens Bonhoeffer: geen bezit, geen aanzien, geen waardering, zelfs geen dankbaarheid. Ze mochten alleen het hoogstnoodzakelijke meenemen. God zal voor hen zorgen. In vers 11-14 blijkt hoe: door hen die tot geloof gaan komen! Wie het waard is (vers 11), betreft niet iemands rijkdom maar

informatie

Zijn slangen voorzichtig? Eerder slim of sluw. Het Griekse woord *fronimos* dat in vers 16 met ‘voorzichtig’ wordt vertaald, wordt nergens anders zo vertaald. Elders in Matteüs lezen we bijvoorbeeld over de ‘verstandige’ man die zijn huis bouwt op de rots (7:24), de ‘verstandige’ slaaf die zijn werk trouw blijft doen bij afwezigheid van de meester (24:45) en over de ‘wijze’ maagden (25:1). Alles pleit er dus voor ook hier te vertalen met slim of schrander.

diens ontvankelijkheid voor het Evangelie. Stof van de voeten schudden (vers 14) deden Joden die door heidens gebied waren getrokken, omdat dat onrein was. Nu worden de Joden die de boodschap afwijzen, voor heidenen gehouden.

● *Vers 16-23:* Het Jodendom leert dat Israël een schaap is onder zeventig wolven, namelijk de zeventig volkeren van de wereld. Maar hier wordt Israël zelf als wolven beschouwd ten opzichte van de apostelen. Om dan overeind te blijven heb je de schranderheid van slangen nodig en de ongereptheid van duiven.

Typerend is wat volgt: ‘Maar wacht u voor de mensen...!’. Daar schuilt vooral het gevaar. Mensen die je overleveren, geselen, haten, vervolgen en doden. Getuige zijn is martelaar zijn (het Griekse woord voor ‘getuige’ is *marturia!*). Maar dan gelden wel grote beloften. Zo geldt vers 19 niet voor het staan op de preekstoel, maar wel voor het staan voor de rechterstoel. Ook vers 23 bevat een belofte: vóóordat alle schuilplaatsen ‘op’ zijn, komt Jezus terug. Je moet vervolging verwachten, maar hoeft het martelaarschap niet te zoeken: je mag vluchten!

● *Vers 24-33:* Driemaal benadrukt Jezus dat ze niet hoeven te vrezen. De waarheid

zal altijd triomferen! De daken worden in het oosten tot op de dag van vandaag gebruikt voor openbare afkondingen. Belijden in vers 32 heeft de betekenis van verklaren erbij te horen. Het gaat om een openlijk, in het openbaar erkennen voor de mensen. In vers 33 gaat het dus om een volkomen, besliste verwerping en dat openlijk voor de mensen.

SAMENVATTING

De discipelen worden tot apostelen om Jezus' zending voort te zetten. Daarmee staan zij niet boven hun Heer, wat betekent dat zij evenmin veel bezitten en dat hen ook vervolging en haat wachten. Maar het betekent óók dat Gods kracht door hen heen werkt en dat zijn belofte met hen gaat.

GESPREKSVRAGEN

1. Wat vindt u van de ‘spagaat’ zoals die in de inleiding wordt voorgesteld? Zou er een verband kunnen bestaan tussen ons gebrek aan soberheid en (daarom?) gebrek aan kracht?
2. Hoe zou het komen dat wij in Nederland zo weinig vervolging te vrezen hebben?
3. Ervaart u in uw geloofsleven een ontwikkeling van discipel naar apostel? Hoe zouden we deze groei in onze gemeente kunnen bevorderen?

HOOFDSTUK

9

Ik zie, ik zie wat jij niet ziet?

LEZING: MATTEÛS 13:10-17
Het doel van de gelijkenissen

Wat bedoelt die man nou toch? Al die vreemde verhalen? Het lijken wel raadsels. Waarom zegt Hij niet gewoon ronduit wat Hij bedoelt?

Of... wil Hij ons juist aan het denken zetten? Ons prikkelen en intrigeren? Onze aandacht trekken en ons aan het denken zetten?

Zijn boodschap is immers een boodschap waar je niet zomaar om heen kunt, die je zomaar aan de kant schuift. Een boodschap van levensbelang?!

UITLEG

● *Vers 10-11:* In het begin loopt bijna iedereen enthousiast achter Jezus aan. De mensen zijn diep onder de indruk van deze rabbi. Maar gaandeweg komt er steeds meer verzet tegen Jezus. Door te spreken in gelijkenissen accentueert Jezus de verschillen tussen de mensen.

Jezus richt zijn onderwijs nu alleen tot de kleine groep discipelen dicht rondom Hem heen. Zij hebben dit onderwijs in de geheimenissen van Gods Koninkrijk hard nodig, want straks zullen zij werkers zijn in dienst van dit Koninkrijk. De geheimenissen zijn de vroeger verborgen, maar nu geopenbaarde uitingen van de Heer aangaande zijn Rijk. Het kennen daarvan is geen eenzijdig intellectueel weten. Het is een kennen door liefde en daar naar handelen. Dit kennen is een gave van God en het is, naar de belofte van de Heer, de discipelen gegeven.

● *Vers 12-13:* Het kennen van God en zijn Rijk is een groeiend kennen en kwalitatief van aard. Het zich verbeelden van dit kennen, leidt tot niets (Matteüs 25:29; Lucas 8:18). Omdat God het zo gewild heeft, spreekt Jezus tot de mensen. Niet dat Jezus wil dat iemand verloren gaat. Dat is immers in strijd met het evangelie. Maar bij het horen van de gelijkenis gaat het om hen die zich verhardten en van Gods genade afkeren.

● *Vers 14-15:* 'Vervuld' betekent hier dat wat de profeet Jesaja gezegd heeft in opdracht van God en toen geschied was, nu weer gebeurt bij het spreken van Jezus in gelijkenissen. De schuld van het niet-zien en niet-horen, wordt bij het volk Israël gelegd. Jezus past deze profetie toe op de Joden die Hem zien en horen. Zij hebben de unieke mogelijkheid gehad hun Koning te begroeten, maar hebben Hem niet aanvaard. Jezus kwam om zijn volk te redden, maar het heeft zelf daartoe de deur dichtgedaan. De Joden willen

informatie

Gelijkenis: Hoewel ook in het Oude Testament voorkomend (2 Samuel 12, Ezechiël 17, Exodus 20, Hosea 12), is een gelijkenis of parabel (naar het Griekse woord parabolè) het woord dat vooral in het Nieuwe Testament gebruikt wordt om de verhalen die Jezus vertelde aan te duiden. Dit kan een eenvoudige beeldspraak zijn, maar ook een uitvoerig en bijna allegorisch verhaal zoals dat van de verloren zoon, dat van de zaaier en het zaad. Deze leerform, die ook door de rabbijnen werd gebruikt, is zo moeilijk dat zelfs de discipelen zonder de uitleg van Jezus er niets van begrijpen.

niet zien en horen met hun hart, wil en verstand. Zij willen zich niet keren tot de vergevende en vernieuwende God, opdat Hij hen zou herstellen in zijn gemeenschap (zie ook Handelingen 28:26 en Romeinen 11:7).

● *Vers 16-17:* 'Zalig' betekent hier: deel hebben aan de eeuwige blijdschap van het Koninkrijk van God. Denk aan de 'Zaligsprekingen' (Matteüs 5). Eerder had Jezus tegen de discipelen gezegd: 'Zalig de ogen, die zien, wat u ziet. Vele profeten en koningen hebben willen zien, wat u ziet, en zij hebben het niet gezien, en horen, wat u hoort, en zij hebben het niet gehoord' (Lucas 10:24) Deze woorden worden door Petrus herhaald (1 Petrus 1:10). Jezus maakt dus scheiding in de wereld. Er zijn mensen die doof voor Hem zijn en daardoor zelf hun redding in de weg staan. Maar als mensen naar Hem willen luisteren, ontvangen ze grote rijkdom.

SAMENVATTING

De discipelen van Jezus vinden het maar vreemd. Waarom zegt Jezus niet ronduit wat Hij bedoelt? Waarom spreekt Hij zó dat niemand Hem begrijpt? Jezus vindt

het blijkbaar niet voldoende dat men de beelden van de gelijkenissen helder en duidelijk voor zich ziet. Door zijn 40 gelijkenissen wil Jezus de mensen prikkelen tot nadenken, wakker schudden, zodat de geheimen van Gods Koninkrijk zichtbaar worden en zij zich aan Gods heerschappij onderwerpen. Jezus' leerlingen mogen zien wat anderen nog niet zien. Ook blijkt duidelijk dat het verstaan van het evangelie afhangt van de harten van de hoorders. Onwilligheid maakt doof, zodat de boodschap van het Koninkrijk niet gehoord en geloofd wordt. Dat betekent door eigen schuld geen deel aan, niet ingaan in, het Koninkrijk der hemelen.

GESPREKSVRAGEN

1. Wat beoogt Jezus met zijn gelijkenissen?
2. Waar zijn de gelijkenissen van Jezus in feite een reactie op?
3. Wat vindt u van de volgende uitspraak: 'Door wonderen en gelijkenissen wordt een hogere wereld geopend, die het buitengewone alledaags en het alledaagse buitengewoon maakt.'
4. Wat moeten wij vooral doen om de geheimen van Gods Koninkrijk te leren verstaan?

Wel zinken maar niet verdrinken

LEZING: MATTEÛS 14:22-33
Jezus loopt over het water

Het kan soms stormen in het leven van mensen. Dat er zoveel op iemand af komt, dat het voelt alsof het water aan de lippen staat. Dat je zelfs kopje onder dreigt te gaan. Natuurlijk, je weet wel: je mag op Jezus zien, God wil je nabij zijn. Maar toch... helpt God wel echt?

UITLEG

● *Vers 22:* Jezus wil even alleen zijn. Daarom dringt Hij met klem bij zijn discipelen erop aan van Hem weg te varen over het hier ongeveer 7 km brede meer. Stilte en afzondering had Hij overdag niet kunnen vinden.

● *Vers 23-24:* Wij weten niet waarom of voor wie Jezus bij deze gelegenheid bidt. Mogelijk om kracht voor het komende lijden en/of speciaal voor de discipelen. Het schip is reeds vele stadiën van de kust af.

Een stadië is ongeveer 185 meter. Jezus wil zijn discipelen hier leren dat Hij in de nood altijd nabij is.

● *Vers 25-26:* De discipelen kunnen niet naar Jezus toegaan, maar Hij wel naar hen, zelfs over het water van het meer. Zelfs de elementen waar wij bang voor zijn, omdat ze voor ons de dood kunnen betekenen, worden door Hem gebruikt als een pad voor zijn voeten.

Er waren aanvankelijk drie nachtwaken. Later werd de Romeinse wachtdeling overgenomen, een vierdeling. De vierde nachtwake, waarin Jezus komt, wordt ook wel hanengekraai genoemd en valt naar onze tijd van 3 tot 6 uur 's morgens. De discipelen zien de verschijning van Jezus aan voor een spook, een soort demonische verschijning.

● *Vers 27:* Met 'Houdt moed, Ik ben het' maakt Jezus zijn identiteit bekend. Jezus overstemt de storm en spreekt de twee woorden die de zelfopenbaring van God uitdrukken: 'Ik ben' (Exodus 3:14).

● *Vers 28-29:* Dit verhaal over Petrus heeft alleen de evangelist Matteüs opgenomen. Als Petrus Jezus' woorden hoort, verandert hij meteen. Zo vreest hij voor zijn leven, nu wil hij met Jezus over het water lopen. 'Als U het bent, laat mij naar U toekomen' spreekt eerder van geloof dan twijfel. Jezus weigert nooit als iemand in geloof tot Hem wil komen. Toch gaat het in dit verhaal niet om het geloof en de moed van de discipelen, maar om het door Jezus gewekte geloof en de door Hem geschonken kracht.

informatie

Dit gedeelte sluit nauw aan bij het voorgaande in de Bijbel, 'de eerste wonderbare spijziging.' Hoewel dit diepe indruk had gemaakt, wekte het ook de valse verwachting van een machtige koning. Jezus voelt dat de mensen Hem koning willen maken en weert die verzoeking af. Hij stuurt de mensen naar huis en verzoekt de discipelen per schip naar de overkant, de westkust, te varen. Na zelf eerst in de rust te hebben gebeden, keert Jezus na middernacht terug tot zijn discipelen. Het tafereel voor zijn ogen heeft iets van een geheimzinnige beklemming: de nacht, de maan (het was kort voor Pasen), de boot, de golven, de tegenwind, de worstelende discipelen.

● *Vers 30-31:* Maar in de volle storm over de golven... Petrus wordt bang. Twijfel en vrees willen hem doen zinken en hij schreeuwt om redding. Deze zwak gelovige kon toch nog bidden toen hij zonk. Niet veel, maar een kort gebed is lang genoeg, als het uit het hart komt. Het geloof van de discipelen kan wankelen, maar Christus wankelt nooit: terstond steekt Jezus hem de hand toe. Jezus, die stormen stillt om te helpen, redt ook de twijfelende discipel. Hij redt eerst en berispt daarna: 'Wat heb je een klein geloof!'

● *Vers 32-33:* Doordat de wind gaat liggen, wordt hierin de almacht van de Heer geopenbaard. De storm stilde toen de les voorbij was. Jezus helpt als God. Uit dit inzicht komt de belijdenis voort: 'Waarlijk, Gij zijt de Zoon van God.'

SAMENVATTING

Na de wonderware spijziging zendt Jezus zijn discipelen en de scharen weg. Vervolgens gaat Hij de berg op om in de eenzaamheid de gemeenschap met zijn Vader te zoeken. Daarna vindt in die nacht, te midden van storm en hoge golven, de ontmoeting plaats met de angstige en worstelende discipelen. Aanvankelijk

zien zij hun Heer aan voor een spook. Maar midden in die nood zegt Jezus: 'Wees naar niet bang, Ik ben het.' Op de uitroep van Petrus: 'Heer, als U het bent, zeg mij dan tot U te komen over het water', maakt Jezus duidelijk wat geloven werkelijk betekent. Jezus daagt Petrus uit alle menselijke zekerheid los te laten en in geloof op het woord van zijn Heer tot Hem te komen. En Petrus doet dat! Als het dan toch mis lijkt te gaan, grijpt Jezus hem terstond en wijst daarna Petrus op zijn klein geloof. Eenmaal in het schip geklommen, gaat de wind liggen en klinkt op deze geweldige machtsopenbaring de belijdenis van de discipelen: 'Waarlijk U bent de Zoon van God.'

GESPREKSVRAGEN

1. Wat zegt het ons dat Jezus na een drukke dag eerst in stilte gaat bidden tot zijn Vader?
2. Als Jezus naar het schip toekomt, roept Petrus: 'Heer, als U het bent, zeg mij dan tot U te komen over het water.' Is zo'n roep wel verantwoord?
3. Ervaren wij de uitgestoken hand van Jezus als het moeilijk gaat in ons leven? Hoe? Of heeft u Jezus' hand juist gemist?

11

Stralen als de zon

LEZING: MATTEÛS 17:1-13
De verheerlijking op de berg

Wij denken bij Jezus vaak aan zijn Godheid, en vergeten soms dat Hij ook volledig mens is geweest. Misschien heeft Hij ooit bij warm weer wel met zijn discipelen een watergevecht gehouden in de Jordaan! En kon Hij vast ook wel een goede grap vertellen. Voor de discipelen was dat precies andersom. Zij leefden iedere dag met de mens Jezus en hadden soms de bevestiging nodig dat Hij nog veel meer was dan alleen maar een mens.

UITLEG

● *Vers 1-3:* Nadat Jezus in het hoofdstuk hiervoor heeft gesproken over zijn komende lijdensweg, gunt Hij zijn meest intieme discipelen nu een blik op de hoopvolle toekomst die hen staat te wachten. Zijn aardse lichaam transformeert in een verheerlijkt lichaam. De discipelen moeten zeker hebben gedacht aan Mozes, die ook een ‘stralend gelaat’ had toen hij van de Sinaï afdaalde (Exodus 34:29). Dan verschijnen zelfs Mozes en Elia, in gesprek met de verheerlijkte Jezus, die de vervulling was van zowel de wet (Mozes) als de profeten (Elia). Petrus, Jakobus en Johannes behoren tot de ‘inner circle’ van de discipelenkring, aan wie Jezus het meeste toevertrouwde. Het waren ook deze drie, die hem tot in het diepst van Gethsémane zijn gevolgd (Matteüs 26:36). Ook Mozes had drie intimi toen hij de Sinaï beklom: Aäron, Nadab en Abihu (Exodus 24:1).

● *Vers 4-8:* Petrus reageert spontaan, vol begrip en zeer ijverig. Hij denkt wellicht dat deze drie verheerlijkte mannen hier veertig dagen wilden verblijven, zoals Mozes indertijd op de berg Sinaï. Daarvoor zouden ze dan zeker tenten nodig hebben! Zover laat God het echter niet komen. Hij bedekt de groep mensen met een wolk, het teken van zijn onzichtbare aanwezigheid. Dan spreekt God vanuit de wolk zijn liefde uit voor zijn Zoon, met dezelfde woorden als bij de doop van Jezus (Matteüs 3:17). Hij voegt daar hier nog aan toe: ‘Hoor naar Hem!’. De stem van God de Vader, maakt de discipelen doodsbang. Pas als de Here Jezus hen aanraakt en toespreekt, komen ze weer tot rust.

● *Vers 9:* Het gebod van Jezus om de gebeurtenis geheim te houden, roept bij ons vragen op. Het komt in de evangelieverhalen vaker voor. Ongetwijfeld heeft het te maken met het verkeerde beeld wat

informatie

Hoge berg: In de Bijbel spelen bergen vaker een rol als ontmoetingsplaats van God en mensen. God verschijnt op de Horeb, de ‘berg Gods’, zowel aan Mozes (Exodus 3:1) als aan Elia (1 Koningen 19:11). De Heer openbaart zich ook aan Mozes op de berg Sinaï, waar hij de Tien Geboden krijgt (Exodus 19-24). Verder heeft Mozes ook een visioen van het Beloofde Land op de berg Nebo (Deuteronomium 34:1-4). Zowel Abraham (Genesis 22) als David (2 Kronieken 3:1) worden naar de berg ‘Moria’ geleid, en door God beproefd. Op de berg Sion heeft God zijn ‘woning gevestigd’ (Psalm 74:2), het is de tempelberg, waar Johannes in zijn visioen ook het Lam zag staan (Openbaring 14:1). De berg Karmel is de plaats waar God Elia antwoordt door het natte avondoffer met vuur te verteren, en zo de Baäl- en Asjeraprofeten tot zwijgen te brengen (1 Koningen 18). Jezus wordt op een ‘hoge berg’ door de duivel in verzoeking gebracht (Matteüs 4:8), en gebruikt in het hoofdstuk daarop ook een berg om zijn zaligsprekingen en ‘bergrede’ te geven (Matteüs 5-7). Vaak zoekt hij ook de eenzaamheid van een berg, om daar zijn Vader te zoeken in gebed. De meeste bijbelgeleerden vermoeden dat de berg in vers 1 de ‘Hermon’ is geweest, de hoogste berg in de omgeving.

velen nog steeds van Jezus hadden. Na de opstanding zou dit risico verdwenen zijn, want dan zou het kruis in één slag alle dromen over Jezus als politieke verzetsstrijder vernietigen.

● *Vers 10-13:* De profetie van Maleachi 4:5, over de komst van Elia in het einde der tijden, leefde sterk onder de Joden ten tijde van Jezus. De discipelen zijn in de war geraakt, omdat zij net Elia hadden gezien, die even vlug weer was vertrokken. Wat moesten zij nu met de Maleachitekst? Jezus stelt hen gerust, en zegt dat deze profetie nog recht overeind staat, sterker nog, al in vervulling is gegaan. De toespelings die Hij maakt, verwijst naar Johannes de Doper die de voorbereider is geweest van Jezus’ werk op aarde.

SAMENVATTING

De verheerlijking van Jezus op de berg en het visioen van Mozes en Elia daarbij,

moet de drie discipelen enorm bemoedigd hebben in hun geloof en vertrouwen op hun Meester. Ze hadden daar waarschijnlijk ook behoefte aan, gezien de onzekerheid van hun reacties. Deze bijzondere gebeurtenis is wel binnen deze kleine kring van drie discipelen gebeven. Pas na de opstanding van onze Heer mocht het bekend worden, en toen heeft de evangelieschrijver Matteüs het ook de hele wereld laten weten!

GESPREKSVRAGEN

1. Wat voor parallellen kunnen we ontdekken tussen Mozes en Jezus?
2. Waarom heeft Jezus niet alle twaalf discipelen laten delen in deze bijzondere gebeurtenis?
3. Denkt u wel eens aan de belofte dat Jezus eens ons ‘vernederd lichaam veranderen zal, zodat het aan zijn verheerlijkt lichaam gelijkvormig wordt’ (Filippenzen 3:21)?

12

Tot de orde geroepen!

LEZING: MATTEÛS 20:17-28
Niet heersen, maar dienen

Plots zit er op zondag niemand achter het orgel; de organisten maken ruzie over wie er deze keer achter mag zitten! Of de evangelisatiecommissie ligt overhoop, omdat er meerdere mensen tegelijk voorzitter willen worden. En de voorganger krijgt aan tafel zijn aardappelen maar met moeite naar binnen, zo zeer lijdt hij onder de machtsstrijd met de voorzitter van de raad, die alle vernieuwing wil tegenhouden... Machtsspelletjes en haantjesgedrag tussen volgelingen van de Heer: er is in tweeduizend jaar maar weinig veranderd...

UITLEG

● *Vers 17-21:* Nadat Jezus voor de derde keer de discipelen heeft gewezen op zijn lijden, komt de moeder van Jakobus en Johannes naar hem toe met een vreemd verzoek. Waar zou zij aan gedacht hebben? Doelt ze op een aards koninkrijk,

zoals zo velen dachten in die tijd, of kijkt ze al vooruit naar Jezus' troon in de heerlijkheid (zie 19:28)? Ongepast is het in ieder geval wel, net nadat Jezus over zijn verschrikkelijke lijdensweg heeft gesproken. In de Joodse traditie zit de belangrijkste persoon in het midden, de op één na belangrijkste aan diens rechterhand, en de derde aan diens linkerhand. Het is een vraag om aanzien en macht voor haar twee zonen, zaken die in Jezus' Koninkrijk juist niet tellen.

● *Vers 22-23:* Jezus antwoordt niet de moeder, maar richt zich direct tot de zonen. In zijn woorden klinkt geen boosheid of verwijt. Hij bepaalt Jakobus en Johannes slechts bij het lijden dat nog komt. Hij lijkt te willen zeggen: Als jullie zo graag die macht met mij willen delen, kunnen jullie dan ook delen in mijn lijden? Hun stellige antwoord klinkt aanmatigend en wat gemakkelijk gezegd. Toch is in ieder geval van Jakobus bekend dat hij omstreeks 44 na Christus de marteldood is gestorven. Jezus legt hen verder uit dat niet Hij maar God de Vader bepaalt wie er om zijn troon zal zitten.

● *Vers 24:* De verontwaardiging is begrijpelijk: de twee lijken zich boven de andere tien te willen stellen. Bovendien is het ook een directe aanval op de positie van Petrus, de derde discipel van de 'inner circle' die ook de verheerlijking heeft mogen meemaken.

● *Vers 25-27:* Jezus grijpt nu in en roept alle discipelen bij elkaar voor een belangrijke les: voor degenen die Hem willen vol-

informatie

Beker: In het Oude Testament en in de joodse literatuur komt de beker veelvuldig voor in de betekenis van 'lot', zowel in positieve als negatieve zin, dus: vreugde of verdriet. Het is duidelijk dat het hier om het lijden van Jezus gaat. De Nederlandse priester Henri Nouwen heeft over dit vers een prachtig boek geschreven, met de titel: *Kun je de beker drinken?* Hij was zelf een beroemd theoloog, die les gaf aan de prestigieuze universiteiten Notre Dame, Yale en Harvard. In augustus 1985 besloot hij echter zijn diepste roeping te volgen, de 'beker te drinken', om te leren van de armen en de 'armen van geest'. Hij trad toe tot een leefgemeenschap voor gehandicapten, en nam de dagelijkse verzorging op zich van Adam Arnett, een zwaar lichamelijk en geestelijk gehandicapte jongen. Dit heeft hij ruim tien jaar gedaan, tot hij op 64-jarige leeftijd overleed aan een hartaanval. Zijn meer dan veertig boeken gaan over wat het betekent om een volgeling van Jezus te zijn, en het bijzondere is dat ze door christenen uit alle kerken worden gelezen.

gen, gelden andere normen en waarden dan die van de wereldse koninkrijken. Het principe van de omkering, zo eigen aan Jezus' onderwijs, stelt Hij ook hier weer centraal: de eersten zullen de laatsten zijn. Het gaat om een totaal andere mentaliteit die een mens niet 'van nature' bezit, maar door bekering kan verkrijgen.

● *Vers 28:* Dienen geldt in de ogen van de Grieken als iets minderwaardigs en in de ogen van de Farizeeën als een verdienstelijk werk voor God. Voor Jezus gaat het verder en dieper: door te dienen word je werkelijk een volgeling van Hem, die zelf zijn leven gaf als de grootste dienst ooit bewezen. Zo komen het gebod van de naastenliefde (dienen van je naaste) en dat van de liefde tot God (dienen in navolging van de Zoon des Mensen) samen.

SAMENVATTING

Terwijl Jezus bij het dienen van mensen vooral denkt aan de beker van het lijden, hebben niet alle discipelen dat even goed

begrepen. Jakobus en Johannes verlangen juist naar macht en aanzien, en misschien zelfs wel om gediend te worden door de andere discipelen. Dit wekt zoveel wrevel op in de discipelenkring, dat Jezus iedereen tot de orde moet roepen. Zijn orde wel te verstaan. Een orde die radicaal anders is: niet willen regeren op de troon, maar de weg van lijden durven gaan. Niet heersen, maar dienen. Niet de kroon, maar de beker.

GESPREKSVRAGEN

1. Waarom stelt juist de moeder van de discipelen deze vraag?
2. Vers 28: Aan wie wordt het losgeld betaald? Aan de duivel, aan God de Vader of aan iemand anders? En waarom moet er losgeld worden betaald?
3. Kennen wij voorbeelden van machtsconflicten binnen de gemeente? Wat doet dit met ons?
4. Waarin zijn wij dienstbaar?
5. Kunt u de beker drinken die Jezus heeft gedronken?

